

UDRUGA HYLA

G O D I Š N J I I Z V J E Š T A J O R A D U

2025

ZAPOSLENICI UDRUGE

Katarina Koller Šarić,
mag. biol. exp., direktorica,
viša stručna suradnica

Daria Kranželić,
mag. biol. exp., zamjenica
direktorice, viša stručna
suradnica

dr.sc., Ivona Burić,
voditeljica financija, viša
stručna suradnica

dr. sc. Ana Štih Koren,
viša stručna suradnica

Boris Lauš,
viši stručni suradnik

Anja Neduk,
mag. oecol., stručna
suradnica

Luka Petrokov,
mag. oecol. et prot. nat.,
mlađi stručni suradnik

Nikica Pavličić,
administrator

Tomislav Gojak,
mag. biol. exp., stručni
suradnik

dr. sc. Petra Kovač Konrad,
viši stručni suradnik

UPRAVNI ODBOR

(aktualni mandat,
29.03.2024. – 29.03.2027.)

dr. sc. Irena Grbac,
predsjednica Upravnog
odbora

dr.sc. Maja Maslač Mikulec,
članica Upravnog odbora

dr. sc. Krešimir Mikulić,
član Upravnog odbora

Vedran Lucić, mag. biol.
oecol., član Upravnog
odbora

dr. sc. Ana Štih Koren,
predstavnik zaposlenika

SADRŽAJ

Uvod	1
Osvrt direktorice na 2025. godinu	3
Hylina 2025. godina u brojevima	5
Najvažnije u 2025	7
Doprinos projektnih i neprojektnih aktivnosti Strateškom planu	12
Stručno – znanstvena istraživanja	12
Zaštita i očuvanje vrsta i staništa.	20
Promocija i uključivanje javnosti.	25
Prijava novih projekata.	34
Pregled projekata i aktivnosti u 2025	35
Pregled svih projekata	35
Pregled ostalih aktivnosti	39
Znanstveni radovi	43
Financijski izvještaj	44
Financijeri, sufinancijeri i donatori u 2025	48
Suradnje i partnerstva	49

01 UVOD

Udruga Hyla je nevladina organizacija koja već gotovo **tri desetljeća aktivno djeluje** u području zaštite prirode u Hrvatskoj. Osnovani su je 1997. godine studenti biologije koji su željeli pridonijeti opsežnijem prikupljanju podataka o hrvatskoj herpetofauni te se aktivnije uključiti u zaštitu vodozemaca, gmazova i njihovih staništa. Iz tih entuzijastičnih i skromnih početaka Hyla je danas **dobro uhodana i cijenjena organizacija** siskusnim timom stručnjaka koji provode istraživačke i konzervacijske projekte diljem Hrvatske. Kroz godine djelovanja fokus istraživanja proširio se i na odabrane skupine entomofaune, kontrolu invazivnih stranih vrsta te obnovu staništa.

Naše svestrane stručnjake možete susresti diljem Hrvatske – dok pretražuju raznolike terene u potrazi za gušterima i zmijama, postavljaju istraživačke vrše za slatkovodne kornjače, provode istraživanja vodozemaca u vlažnim staništima, kajakare rijekama u potrazi za vretencima, vješto hvataju leptire entomološkim mrežicama ili pregledavaju mrtva stabla u potrazi za kornjašima.

Vodimo se time da mjere zaštite vrsta i staništa u Hrvatskoj budu **temeljene na kvalitetnim, pouzdanim i terenski prikupljenim podacima**. Naš se uspjeh temelji na brojnim uspješnim suradnjama s domaćom i međunarodnom znanstvenom zajednicom, kao i na suradnji i stručnoj podršci dionicima koji djeluju u području zaštite prirode. Važan dio rada Hyle čine i **edukacija, uključivanje javnosti te poticanje građanske znanosti** putem platforme Biologer.

Doseg našeg zalaganja i utjecaj na oblikovanje politika zaštite prirode dodatno je ojačan našim **članstvom u IUCN-u, SEH-u te Zelenom forumu** u Hrvatskoj.

Udruga Hyla je korisnik institucionalne podrške Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva za stabilizaciju i/ili razvoj udruge.

Naša misija: Educirati i podizati svijest javnosti o važnosti očuvanja i zaštite prirode i njihovom aktivnom uključivanju u iste. Provoditi, promicati i razvijati znanstvena i stručna istraživanja s fokusom na herpetofaunu, entomofaunu te njihova staništa u svrhu njihove poboljšane zaštite. Pružati stručnu podršku dionicima zaštite prirode te u suradnji s njima pratiti stanje očuvanosti pojedinih vrsta i njihovih staništa, predlagati i sudjelovati u provedbi mjera njihovog očuvanja.

Naša vizija: Kao mjerodavna herpetološka i entomološka organizacija svojom stručnošću i kvalitetnim radom utjecat će na poboljšanu zaštitu bioraznolikosti kroz poticanje suradnje šire javnosti i svih dionika zaštite prirode te kroz kontinuirana stručna i znanstvena istraživanja.

Osvrt direktorice na 2025. godinu

Dragi članovi, prijatelji i podržavatelji Udruge Hyla,

Tijekom 2025. godine uspješno smo nastavili provoditi ciljeve definirane unutar Strateškog plana Udruge. **Uhodan tim koji se međusobno podržava i nadopunjuje** omogućio nam je kvalitetnu provedbu brojnih projekata te uspješnu pripremu i osiguravanje novih projekata. Također, tim je uspješno odgovarao na sve izazove koji su se pojavili tijekom godine, dok su stalne edukacije, učenja kroz praksu, umrežavanje i suradnja dodatno ojačali stručne kapacitete Udruge, a nova strategija programe uključivanja članova i volontera.

Posebno bi istaknula povećan angažman volontera i studenata na stručnoj praksi, koji su sudjelovali u terenskim istraživanjima, obradi podataka, edukativnim aktivnostima i stvaranju popularno-znanstvenih sadržaja. Njihov doprinos zasigurno je upotpunio rad Udruge, dodatno potaknuo razvoj novih ideja i suradnji te omogućio da svi zajedno učimo jedni od drugih. **Hvala vam na predanosti i entuzijazmu!**

U 2025. godini ostvareni su i **važni stručni iskoraci**, uključujući obranu doktorskog rada 'Ekološke i morfološke značajke populacija mosorske gušterice *Dinarolacerta mosorensis* (Kolombatović 1886)' Ivone Burić, kojoj čestitam na predanom radu i posvećenosti, a čijim je detaljnim ekološkim istraživanjima ova dosad slabo poznata vrsta zaslužno prepoznata kao važna za očuvanje na području Hrvatske. Uz to, značajno je otvaranje edukativno-uzgojnog centra za riječnu kornjaču u okviru projekta LIFE for Mauremys, što našem 15 godina dugom radu na zaštiti i istraživanju ove vrste daje dodatan značaj.

Naši stručnjaci također su sudjelovali u pisanju važnih **znanstvenih radova**, čime kontinuirano doprinose upotpunjavanju nepoznanica o našim vrstama. Osim toga, našli smo vremena i za aktivnije uključivanje u rad IUCN-a i Zelenog foruma s kojima dijelimo vizije o očuvanju prirode i zajedničkim snagama utječemo na kreiranje i provedbu politika zaštite okoliša te informiranja i uključivanja javnosti u same procese.

U nadolazećoj godini nastavit ćemo graditi naš rad i postignuća na ovim temeljima! Dodatno ćemo jačati stručne kapacitete zaposlenika, nastaviti aktivno uključivati naše članove i volontere te još više povezivati naše projekte s lokalnim zajednicama i dionicima koji dijele našu viziju.

Veliko hvala svim našim članovima, upravnom odboru, zaposlenicima, volonterima, suradnicima i pratiteljima, s vama zajedno djelujemo odlučno i ostvarujemo stvarne, konkretne i vidljive promjene!

S poštovanjem,

Katarina Koller Šarić

Hylina 2025. godina u brojevima

28 Godina djelovanja

752 Biologer korisnika
(2024 - 569 korisnika)

225 123 Biologer nalaza
(2024 - 198 383)

31 Projekt
(2024 - 25)

368 Terenskih dana
(2024 - 144)

28 Volontera
(2024 - 18)

11 Studenata na stručnoj praksi
(2024 - 8)

67 Članova
(2024 - 56)

10 Zaposlenih

Broj pratitelja na društvenim mrežama

(usporedba s 2024. godinom)

3 7 7 5 Facebook (3682)

1 6 9 5 Instagram (1338)

1 1 0 Youtube (108)

2 0 8 Mailchimp (202)

3 7 1 LinkedIn (333)

Najvažnije u 2025.

Istraživački uspjesi

Na ovogodišnjim terenima naši su istraživači izvozili oko **40.250 kilometara diljem Hrvatske** (a prohodali, plovili i veslali nešto manje), odradili **368 terenskih dana** i pritom zabilježili **5.066 nalaza vrsta** – naravno putem Biologera. Ukupno smo proveli **31 projekt**. Na čak 23 projekata provodili smo praćenje stanja ciljnih vrsta vodozemaca, gmazova, leptira, kornjaša te vretenaca, a uz to smo izrađivali nove i prilagođavali postojeće monitoring protokole. Radi širenja znanja o rasprostranjenosti vrsta naših interesnih skupina, provodili smo terenske aktivnosti poput inventarizacije i kartiranja, prikupljajući podatke koji doprinose učinkovitijoj zaštiti i obnovi prirode.

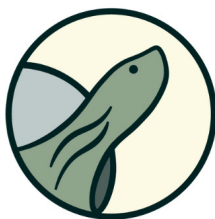
Uspješno smo provodili populacijska i ekološka istraživanja, a istaknuli smo se i kao vodeća organizacija u savjetovanju i provođenju **uklanjanja invazivnih kornjača** roda *Trachemys*.

U jesen 2025. u Dubrovniku smo ugostili kolege iz Mađarske i Slovačke s projekta Prekogranične inicijative za promicanje očuvanja barske kornjače (Interreg HU-SK). Tijekom trodnevnog terenskog posjeta obišli smo lokacije u Majkovima, Stonu i Konavlima, razmjenjujući iskustva u istraživanju slatkovodnih kornjača i očuvanju njihovih staništa. Zajednički smo proveli volontersku **akciju čišćenja** tijekom koje je očišćeno i uređeno 120 m kanala, čime je omogućeno nesmetano kretanje riječne kornjače i drugih vrsta vezanih uz mala slatkovodna staništa.

Do kraja projekta planira se **nastavak obnove lokvi i kanala**, praćenje uspjeha projektnih aktivnosti i osiguravanje dugoročne održivosti mjera zaštite riječne kornjače u Mediteranskoj regiji.

[Više o projektu](#)

LIFE
for
Mauremys

LIFE21-NAT-HR-LIFE for Mauremys

Sufinancira
Europska unija

Ivona je doktorirala!

Još 2018. godine Udruga Hyla započela je na Biokovu istraživanja do tada slabo poznate **mosorske gušterice** (*Dinolacerta mosorensis*). U narednim godinama, pod vodstvom Ivone Burić provode se dodatna terenska istraživanja i analize prikupljenih podataka, koji će poslužiti kao temelj za izradu njezina doktorskog rada pod naslovom “*Ekološke i morfološke značajke populacija mosorske gušterice Dinolacerta mosorensis (Kolombatović 1886)*”. Uz podršku mentora Duje Lisičića, Ivona je rad **uspješno obranila** 25. rujna 2025. godine. Ponosni smo na njezin izniman trud te joj **čestitamo** na ovom velikom uspjehu!

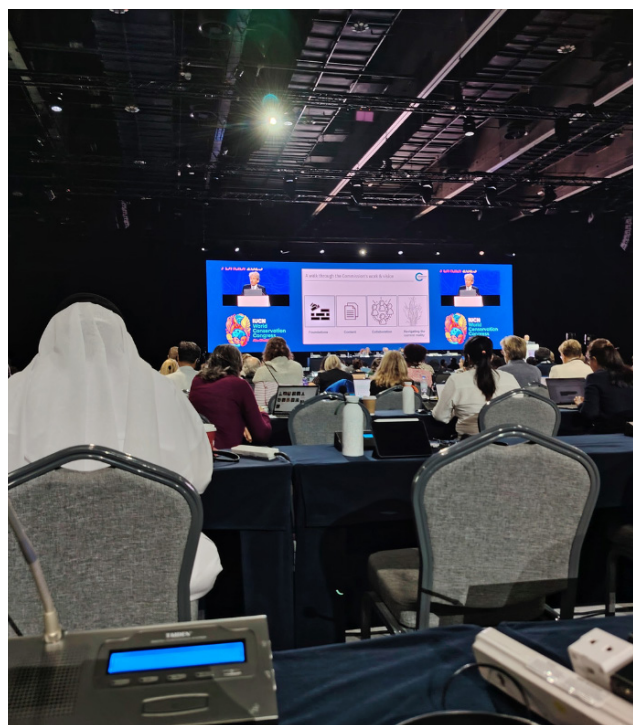
Bildali smo tim

Iako se zaposlenici Udruge Hyla često intenzivno druže na terenskim aktivnostima, ove smo godine organizirali i **zajedničko druženje** koje nije uključivalo uobičajene terenske zadatke poput nošenja opreme, traženja lokacija ili unošenja nalaza. Odabrali smo **vožnju kanuima** na Mrežnici, a teambuilding se održao u Primišlju kod Slunja, u suradnji s ekipom iz [Discover Mrežnica](#), koja nas je profesionalno opremila i vodila kroz zabavan dan na rijeci. Događaj je protekao bez ozljeda, a zajednički ručak nakon aktivnog dana bio je odlična prilika za **opuštanje i druženje** nakon intenzivne terenske sezone.

Bili smo na IUCN svjetskom kongresu

Ivona Burić bila je Hylina izaslanica na **Svjetskom kongresu očuvanja prirode IUCN 2025 u Abu Dhabiju**, koji se održao od 9. do 15. listopada i okupio više od 10.000 sudionika iz cijelog svijeta – predstavnike vlada, znanstvene zajednice, civilnog društva i autohtonih naroda. Kao članica IUCN-a od 2008. godine, Hyla i ovim sudjelovanjem potvrđuje svoju dugogodišnju predanost očuvanju bioraznolikosti ne samo u Hrvatskoj već i šire. Pod geslom „Powering transformative conservation“, kongres predstavlja **ključno mjesto za razmjenu najnovijih znanstvenih spoznaja**, praćenje suvremenih trendova u zaštiti prirode, i što je možda i najvažnije oblikovanje budućih politika očuvanja. Sudjelovanjem na kongresu, Hyla aktivno doprinosi donošenju ključnih odluka kroz Skupštinu članova IUCN-a. Ovogodišnji kongres ujedno odaje posebnu počast iznimnom nasljeđu dr. Jane Goodall, čija su vizija i predanost trajna inspiracija svima koji rade na zaštiti prirode.

Hrvatski biološki kongres

Na 15. Hrvatskom biološkom kongresu koji se održao od 20. do 23. studenog u Zagrebu predstavljali smo svoja znanstvena postignuća kroz dva izlaganja i dva postera.

Ivona Burić, Tomislav Gojak, Saudin Merdan, Daria Kranželić, Duje Lisičić

VARIJABILNOST OBRAZACA AKTIVNOSTI MEĐU POPULACIJAMA MOSORSKE GUŠTERICE (*Dinarolacerta mosorensis*) TIJEKOM LIETA

Boris Lauš, Luka Petrokov, Mateja Ilinić, Jelena Babić, Daria Kranželić, Katarina Koller Šarić, Tamás Németh, Ivona Burić

KAKO UHVATITI NEUHVALJIVE: RAZVOJ PROGRAMA PRAĆENJA RIJETKIH VRSTA KORNJAŠA U HRVATSKOJ

SLUČAJ VRSTE *Lindenia tetraphylla* (VANDER LINDEN, 1825) NA OTOKU MLJETU – RAZRIJEŠENA ZAGONETKA MJESTA RAZMNOŽAVANJA - Štiš
Koren Ana, Lauš Boris, Petrokov Luka

MALA POVRŠINA, VELIKA BIORAZNOLIKOST: HERPETOLOŠKA I ENTOMOLOŠKA ISTRAŽIVANJA KUNAGORE I VINAGORE - Petrokov
Luka, Lauš Boris, Kranželić Daria

U nastavku Godišnjeg izvještaja donosimo pregled svih ostalih projektnih i neprojektnih aktivnosti uz analizu njihovog doprinosa Strateškom planu Udruge Hyla za razdoblje 2024-2028.

02 DOPRINOS PROJEKTNIH I NEPROJEKTNIH AKTIVNOSTI STRATEŠKOM PLANU

Strateški plan Udruge osmišljen je kako bi osigurao jasan okvir za djelovanje prema definiranoj misiji i viziji kroz tri glavna programa: **i.** Stručno znanstvena istraživanja, **ii.** Zaštita i očuvanje vrsta i staništa, **iii.** Promocija i uključivanje javnosti. Svaki od programa usmjeren je na specifična područja djelovanja Udruge, a unutar njih definirani su smjerovi koji vode prema ostvarenju strateških ciljeva.

Stručno – znanstvena istraživanja

Ostvarivanje ovog strateškog programa vrši se ispunjavanjem dva Strateška cilja: (1) Utjecati na kvalitetnu, sustavnu i redovitu provedbu monitoringa za ciljne vrste naših interesnih skupina (herpetofaune i entomofaune) te (2) Proširiti fond znanja o rasprostranjenosti vrsta i upotpuniti Hylina baze podataka o bioraznolikosti skupina kojima se Udruga bavi zbog učinkovite zaštite vrsta i staništa kroz sektor zaštite prirode i širu javnost.

Ovogodišnja terenska istraživanja vrsta

Provedeno je terensko istraživanje vodozemaca, gmazova i kornjaša na području **Odranskog polja**, u sklopu kojeg su praćena stanja ciljnih vrsta: **veliki dunavski vodenjak** (*Triturus dobrogicus*), **crveni mučak** (*Bombina bombina*), **barska kornjača** (*Emys orbicularis*) te **dvoprugasti kozak** (*Graphoderus bilineatus*), primjenom standardnih nacionalnih metoda monitoringa. Rezultati istraživanja ukazuju na **proširenje areala rasprostranjenosti svih ciljnih vrsta**. Posebno se ističe nalaz dvoprugastog kozaka, koji je **ove godine zabilježen tek po drugi put** na području Odranskog polja, čime ovogodišnji rezultati dobivaju dodatnu znanstvenu i konzervacijsku vrijednost. Osim ciljnih vrsta, zabilježene su i dvije **dodatne značajne vrste**, **jelenak** (*Lucanus cervus*) i **kiseličin vatreni plavac** (*Lycaena dispar*), što potvrđuje visoku biološku vrijednost ovog područja te naglašava važnost sustavnog monitoringa i potrebe za nastavkom istraživanja u cilju očuvanja bioraznolikosti Odranskog polja.

U sklopu projekta **FORESIST** (Interreg SI–HR) provedeno je **istraživanje bioraznolikosti slatkovodnih staništa** na području otoka Krka i u Sloveniji, s ciljem unaprjeđenja znanja o prisutnim vrstama te jačanja prekogranične zaštite ekosustava. Terenska istraživanja obuhvatila su devet odabranih lokvi na sjeverozapadnom dijelu otoka Krka (općina Malinska – Dubašnica) te na području slovenskog Krasa (općina Komen). U okolnim šumskim staništima dokumentirana su **vrijedna staništa starih stabala**, osobito značajna za saproksilne kukce. Među zabilježenim vrstama ističe se nalaz plavog klišnjaka (*Limoniscus violaceus*), ugrožene vrste usko vezane uz duplje starih stabala. Ovaj nalaz dodatno

naglašava **važnost očuvanja tradicionalnog obrezivanja krošnji** („trinkanja“, eng. *pollarding*) na području otoka Krka i Cresa. *Trinkanje* je metoda gospodarenja stablima koja se široko primjenjuje u zapadnoj Europi, a temelji se na redovitom odstranjivanju grana čime se produžuje životni vijek stabala te potiče razvoj duplji i mrtvog drva u živom stablu. **Na otocima Krku i Cresu** ova se praksa tradicionalno primjenjuje na hrastovima, gdje takva stabla predstavljaju iznimno važna staništa za brojne saproksilne vrste te značajan element očuvanja bioraznolikosti i kulturnog krajobraza.

Na području šume **Žutica** tijekom 2025. godine provedeno je istraživanje herpetofaune s naglaskom na barsku kornjaču, crvenog mukača i velikog dunavskog vodenjaka. Kroz projekt analizirani su postojeći literaturni podaci, utvrđena je rasprostranjenost ciljnih vrsta, prikupljeni su dodatni podaci o ostalim vrstama iz skupine vodozemaca i gmazova te je provedeno praćenje stanja ciljnih vrsta i identifikacija ugroza. Ovo istraživanje značajno je doprinijelo **boljem poznavanju rasprostranjenosti** svih ciljnih vrsta na području šume Žutica, koje većinski nastanjuju poplavna i šumska staništa te vlažne livade, i time ukazuju na potrebu za njihovim očuvanjem u budućnosti.

Jedan od ovogodišnjih projekata naše istraživače odveo je i u **Vukovarsko-srijemsku županiju** na područja ekološke mreže Dunav – Vukovar i Sava nizvodno od Hrušice gdje tražimo **vretence rogatog regoča *Ophiogomphus cecilia* i kornjaša grimizna plosnatica *Cucujus cinnaberinus***. Temeljem istraživanja izrađujemo preporuke za daljnje praćenje stanja i prilagođavamo monitoring protokol za VSŽ, ali i izrađujemo **popis ostalih vrsta saproksilnih kornjaša i vretenaca** koje bilježimo na ovom području.

Tijekom 2025. godine proveden je još jedan značajan projekt usmjeren na **praćenje stanja ciljnih vrsta gmazova unutar Nacionalnog parka Krka**. Istraživanja su bila posebno usmjerena na populacije barske kornjače, kopnene kornjače te crvenkrpice, uz istodobno bilježenje ostale herpetofaune područja. Tijekom terenskog rada zabilježen je **velik broj vrsta**, uključujući gatalinku, mrijest smeđe krastače, šumsku smeđu žabu, velikog zelembaća, poskoka, zmajura, šaru poljaricu, crvenkrpicu i mnoge druge čime je dodatno potvrđena **visoka herpetološka vrijednost** područja Nacionalnog parka Krka.

U sklopu izrade stručne podloge provedena su **dodatna terenska istraživanja u Međimurskoj županiji** usmjerena na kartiranje rasprostranjenosti i praćenje stanja ciljnih vrsta (crvenog mukača, velikog vodenjaka, velikog dunavskog vodenjaka te barska kornjača), prikupljanje podataka o stanju staništa i ugrozama. Na temelju prikupljenih podataka **definirane su preporuke i mjere za prilagodbu upravljanja staništima**, kao i preporuke za provođenje praćenja stanja ciljnih vrsta. Tijekom istraživanja usputno su zabilježene i druge značajne vrste, uključujući ribe piškura (*Misgurnus fossilis*), crnku (*Umbra cramerii*) i karasa (*Carassius carassius*), zatim južnu medicinsku pijavicu (*Hirudo verbana*) i uskršnjeg leptira (*Zerynthia polyxena*). Najznačajnije ugroze identificirane na području su zarastanje obalnog pojasa mrtvača, sukcesija trskom i šašem, prekomjerno taloženje organskog materijala, promjene režima plavljenja, klimatske promjene te **prisutnost invazivnih vrsta**, uključujući

crvenouhu kornjaču (*Trachemys scripta*), sunčanicu (*Lepomis gibbosus*) te zavičajnih grabežljivih vrsta riba koje ugrožavaju razvoj jaja i ličinki, osobito velikih vodenjaka.

Započeli smo i dvogodišnje **istraživanje vretenaca u Parku prirode Biokovo**, gdje smo obišli oko **150 lokacija** s raznolikim malim slatkovodnim tijelima - od kamenica, preko starih obzidanih lokvi do novoobnovljenih lokvi s ciljem bilježenja vrsta i njihovih staništa. Ovo istraživanje pomaže u procjeni stanja staništa, prisutnosti i raznolikosti vretenaca unutar Parka prirode.

Tijekom 2025. **istraživali smo leptira močvarnu riđu (*Euphydryas aurinia*)** na tri područja ekološke mreže u **Ličko-senjskoj županiji**. Na Lapačkom polju istraživanje je provedeno drugu godinu zaredom, dok je na Krbavskom polju i Krbavici to bilo **prvo sustavno istraživanje**. Uz bilježenje odraslih jedinki, ključan cilj bio je pronalazak gnijezda i potvrda biljaka hraniteljica (na novim lokacijama po prvi put), jer su upravo ti podaci nužni za buduće upravljanje staništima.

Jačanje stručnih kapaciteta

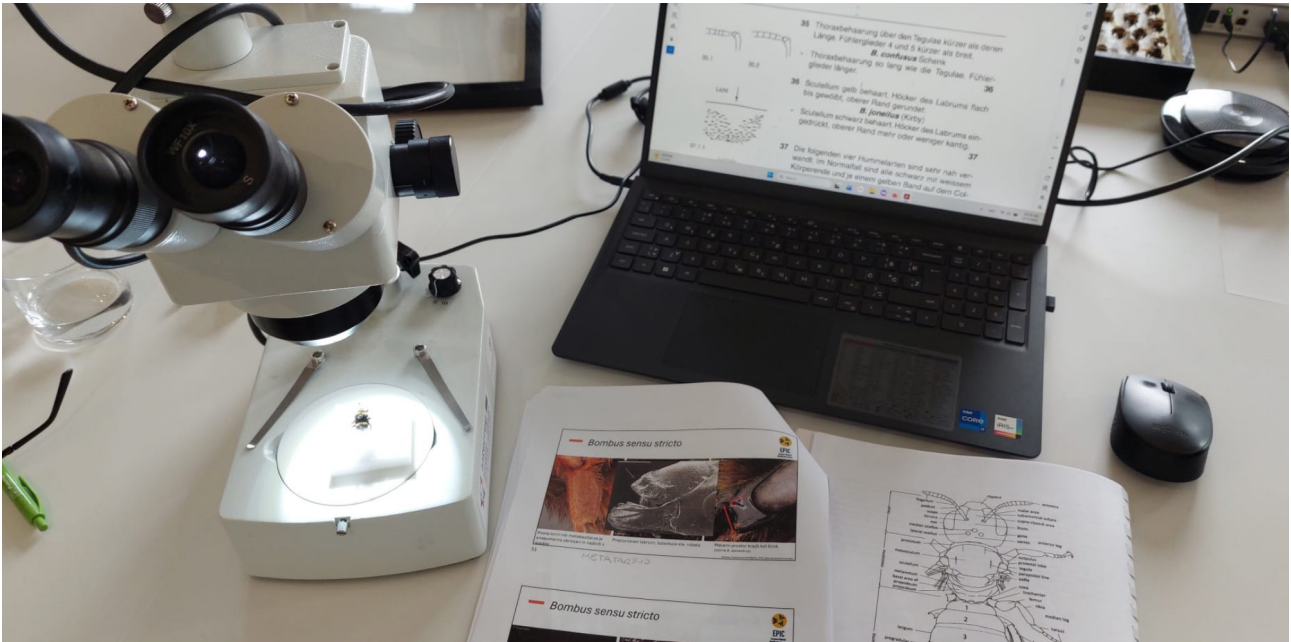
Na mnogim terenima tijekom ove godine pridružili su nam se i djelatnici Javnih ustanova zaštićenih područja na kojima smo provodili istraživanja. Ova suradnja pružila je vrijednu priliku za jačanje njihovih kapaciteta u provođenju nacionalnih monitoring programa, kao i za razmjenu iskustava i praktičnih znanja. Ključno je da se u ovakve aktivnosti uključe i **stručnjaci koji svakodnevno rade na tim područjima**, jer to osigurava dugoročnu kvalitetu praćenja, kontinuiranu zaštitu prirode i bolje razumijevanje stanja ciljnih vrsta.

U sklopu **stručnog terenskog posjeta** na projektu LIFE for Mauremys razgovarali smo s kolegama iz mađarskog nacionalnog parka [Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság](#) i slovačke udruge [BROZ](#). Približili su nam svoja iskustva s monitoringom slatkovodnih staništa, poput potrage za gnijezdima uz pomoć treniranog psa i pretraživanja staništa uz pomoć drona. Također smo **raspravljali o iskustvima obnove staništa**, kako bismo primjere dobre prakse prenijeli i na naš projekt.

U Sloveniji smo jačali svoje kapacitete za **prepoznavanje divljih pčela (Apoidea)** u sklopu projekta **EPIC-Bee**, koji ima za cilj osigurati provedbu europskog sustava praćenja oprašivača (EU Pollinator Monitoring Scheme, EU-PoMS). Osim toga, sudjelovali smo na **radionici determinacije oprašivača – bumbara** – u okviru projekta **BEE(A)WARE**, provedenog kroz program Interreg Slovenija – Hrvatska. Stečena znanja i vještine značajno će doprinijeti unaprjeđenju kvalitete budućih projekata Udruge Hyla u području istraživanja i očuvanja oprašivača, jačajući stručnu osnovu za njihovo praćenje i zaštitu.

Zaštita i očuvanje vrsta i staništa

Ostvarivanje ovog strateškog programa vrši se ispunjavanjem dva Strateška cilja: (1) Ekološkim, populacijskim i genetičkim istraživanjima prikupiti podatke koji će omogućiti prijavu i provedbu budućih konzervacijskih projekata i aktivnosti, reviziju programa praćenja i kvalitetnije upravljanje vrstama naših interesnih skupina te (2) Lobirati i aktivno sudjelovati u očuvanju i obnovi staništa zbog poboljšanja očuvanosti vrsta i njihovih staništa.

Znanstveno utemeljene smjernice obnove prirode

Na temelju provedenih istraživanja ciljnih vrsta herpetofaune i njihovih staništa u Međimurskoj županiji, kao i u Turopoljskom lugu i Odranskom polju, **javnim ustanovama predlažemo smjernice za obnovu i upravljanje staništima**. Ove smjernice temelje se na prikupljenim i analiziranim podacima, kao i na stanju zatečenom na terenu, te su **osmišljene tako da podrže dugoročno očuvanje ciljnih vrsta i poboljšanje kvalitete njihovih staništa**. Primjena ovih preporuka omogućuje dugoročno upravljanje staništima, njihovu obnovu te jačanje kapaciteta djelatnika za primjenu učinkovite zaštite bioraznolikosti.

Na području parka Maksimir **procjenjujemo učinkovitost režima odgođene košnje** na temelju entomoloških istraživanja. Istraživanje je imalo za cilj utvrditi razlike u sastavu i bogatstvu populacija oparašivača između lokaliteta s različitim režimima košnje te uspostaviti temelje za budući detaljan monitoring travnjačkih staništa.

U sklopu projekta [bePrepARed](#) provedeno je **istraživanje utjecaja klimatskih promjena na kukce**, s naglaskom na noćne leptire, na području ekološke mreže Delta Neretve. Zabilježene su **brojne vrste noćnih leptira uključujući rijetke i indikatorske vrste** poput ugljene sovica (*Atethmia ambusta*), žutokrile sivke (*Xanthodes albago*) i šarmanjne medonjice (*Utetheisa pulchella*), čija prisutnost potvrđuje značaj područja za očuvanje bioraznolikosti. **Klimatske promjene** u vidu promjene u hidrološkom režimu, zaslanjivanje tla, učestalije suše i poremećaje u fenologiji vrsta **ugrožavaju opstanak specijaliziranih vrsta** vezanih uz otvorena i močvarna staništa. Projekt naglašava potrebu za očuvanjem preostalih prirodnih staništa te promjenu percepcije prirode u lokalnoj zajednici kako bi Delta Neretve i dalje zadržala status jednog od najvažnijih močvarnih područja Hrvatske i šire regije, čija zaštita je ključna za očuvanje bioraznolikosti i otpornost lokalnog okoliša na klimatske promjene.

Sudjelujemo u očuvanju i obnovi staništa

U okviru projekta za Grad Vodnjan izradili smo **elaborat za sanaciju i revitalizaciju lokve na području Galižane**, pružajući stručnu podlogu za obnovu ovog malog slatkovodnog ekosustava. Elaborat je sadržavao analizu zatečenog stanja, prijedloge mjera obnove i nadzora te smjernice za dugoročno očuvanje staništa i lokalne flore i faune. Na temelju elaborata **općina je provela restauraciju lokve i obnovu okolnog staništa**, čime su poboljšane hidrološke i ekološke funkcije ekosustava.

Kroz projekte poput **čišćenja korita Dretulje i speleoloških objekata** u Parku prirode Žumberak – Samoborsko gorje izravno **doprinosimo revitalizaciji vrijednih staništa za ključne vrste**, ali i stvaranju zdravijeg okoliša za čovjeka.

Kroz projekt LIFE for Mauremys **obnavljamo mala slatkovodna staništa** na Natura 2000 područjima u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Dovršena je **refugijska lokva u Stonskom polju**, dok uskoro započinje **cjelovita obnova lokve u Prljevićima unutar herpetološkog rezervata Majkovi**. Na preostale dvije majkove lokve provodimo **mjere kontrole sukcesije i uklanjanja invazivnih biljnih vrsta**, a paralelno s time kroz volonterske akcije **čistimo kanale** za navodnjavanje, čime poboljšavamo povezanost staništa riječne kornjače, ali i drugih vrsta vezanih uz mala slatkovodna tijela, poput barske kornjače, vodenjaka i žaba. Kroz projekt LIFE for Mauremys **uklanjamo i invazivnu stranu vrstu kornjače, Trachemys scripta**, čime izravno štitimo autohtone populacije slatkovodnih kornjača i njihova staništa. **Kao savjetnici sudjelujemo** i u još šest projekata diljem Hrvatske, koje provode javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima, a usmjereni su na uklanjanje vrste *Trachemys sp.*

Zalaganje za prirodu

S ponosom smo **podržali Apel Vrtlara Krune**, odnosno Krune Pekasa, kojim se gradove i općine u Hrvatskoj poziva da odgode košnju urbanih livada kako bi zaštitili ugrožene oprašivače. Na našim društvenim mrežama istaknuli smo slaganje s porukom da **nepokošene livade nisu neuredne niti znak nemara** – naprotiv, one su šarene, estetski privlačne i izuzetno važne za očuvanje gradske bioraznolikosti.

U suradnji s Hrvatskim botaničkim društvom i našim članom Romanom Magličem, koji je prvi uočio problem košnje livade s prisutnom strogo zaštićenom vrstom primorska makovica (*Glaucium flavum*) u luci Pula, uputili smo dopis komunalnom

INICIJATOR VRTLAR KRUNO

APPEL ZAŠTITE OPRAŠIVAČA!

HRVATSKIM GRADOVIMA I OPĆINAMA!

ODGODITE KOŠNJU URBANIH LIVADA ZBOG ZAŠTITE OPRAŠIVAČA!

PODRŽALI:

BioVrt u skladu s prirodom, ANIMAL FRIEND CROATIA, PS, Tisa, ZELENIA AKCIJA, ZELENIA STRA, ODREB, hsep, BAKTOBLU, ZELENIA AKCIJA, ZELENIA STRA, ODREB, hsep, BAKTOBLU

SPUG TEGULA, KRISTINA LUČIĆ ANDRIJANIĆ, NOVOSKI / DRUŠTVO ZA BIODIVERZNO GOSPODARENJE DIVA, ČAKOVIĆ / UDRUGA STABLIKA, CRNI LUK, DELIBICE GORSKI KOZAR

poduzeću Pula Herculanea i Javnoj ustanovi Natura Histrica. Zahvaljujući njihovoj brznoj reakciji, **lokalitet je sada zaštićen.**

I ove godine **sudjelovali smo na godišnjoj skupštini Zelenog foruma** u Kninu, mreže nevladinih okolišnih organizacija, tijekom koje smo razmijenili iskustva s kolegama iz drugih udruga koje provode slične aktivnosti poput nas te planirali zajedničke inicijative u zagovaračkim politikama za zaštitu okoliša i očuvanje prirode. Budući da je skupština ove godine bila i izborna, izglasane su dvije nove članice, pa Zeleni forum sada broji 32 članice. Novost je da će se naša udruga u ovom sazivu aktivno uključiti i u koordinaciju Forumu.

Tijekom 2025. godine **aktivno smo sudjelovali u oblikovanju javnih politika** kroz pružanje stručnih mišljenja i komentara u okviru e-savjetovanja te sudjelovanjem u javnim raspravama vezanim uz procjenu utjecaja planiranih energetske zahvata na okoliš. U području e-savjetovanja

uključili smo se u Dodatno savjetovanje o Prijedlogu uredbe o izmjenama Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (otvoreno 12. ožujka 2025.), kao i u Savjetovanje o Nacrtu prijedloga zakona o provedbi Uredbe (EU) 2024/1991 Europskog parlamenta i Vijeća o obnovi prirode (otvoreno 17. rujna 2025.). Paralelno s time, **sudjelovali smo u javnim raspravama** u sklopu postupaka procjene utjecaja na okoliš za više planiranih energetske objekata te smo za projekte Vjetroelektrana Ljut, Vjetroelektrana Vučipolje I, Vjetroelektrana Otrić i Sunčana elektrana Kozjak **izradili te dostavili naša stručna očitovanja i komentare.**

Nastavljamo djelovati kao punopravna članica IUCN-a (The International Union for Conservation of Nature), globalne organizacije osnovane 1948. godine. IUCN okuplja više od 1.400 organizacija i oko 17.000 stručnjaka, udruženih u zajedničkim naporima za očuvanje prirode i rješavanje povezanih izazova. Ove godine sudjelovali smo na **Svjetskom kongresu očuvanja prirode IUCN** u Abu Dhabiju, gdje smo dodatno osnažili suradnju i učvrstili našu poziciju unutar IUCN-a te razmijenili iskustva s međunarodnim stručnjacima.

Od siječnja 2025. članica smo i **Societas Europaea Herpetologica (SEH)**, društva koje okuplja brojne ugledne europske herpetologe, ali i stručnjake iz drugih dijelova svijeta. SEH izdaje znanstveni časopis Amphibia-Reptilia i javno dostupan online časopis Herpetology Notes, organizira međunarodne herpetološke kongrese, članica je IUCN-a te dodjeljuje stipendije za europske herpetološke projekte.

Promocija i uključivanje javnosti

Ostvarivanje ovog strateškog programa vrši se ispunjavanjem četiri Strateška cilja: (1) Različitim aktivnostima poboljšati prisutnost Hyle u javnom i stručnom prostoru te promovirati herpetofaunu i entomofaunu u svrhu povećanja njihove vidljivosti, (2) Razviti i promovirati platformu Biologer.hr kao alat za „citizen science“ u Hrvatskoj te potaknuti uključivanje javnosti u prikupljanje podataka o bioraznolikosti, (3) Edukacijskim aktivnostima raditi na povećanju znanja i osvještavanja javnosti u svrhu zaštite prirode te (4) Kroz članstvo, volonterizam i stručne prakse širiti znanje o herpetofauni i entomofauni i potrebi njihove zaštite te povećati broj članova i volontera koji aktivno sudjeluju u aktivnostima udruge.

Ovim strateškim programom bavimo se uglavnom kroz veće projekte, među kojima se svojim doprinosom promociji i uključivanju javnosti posebno ističe LIFE for Mauremys. Osim projektnog angažmana, značajan razvoj programa ostvaruje se i kroz svakodnevni rad naših zaposlenika, poglavito **u radu s volonterima**, sudjelovanju na stručnim radionicama i konferenci-

jama, **aktivnom djelovanju u mrežama te sudjelovanju na javnim manifestacijama**. Također, redovito pružamo **podršku građanima** u pitanjima postupanja s vrstama koje susreću u svojoj okolini, pružamo podršku članovima i pratiteljima u rješavanju okolišnih problema te odgovaramo na **upite medija**.

Promocija

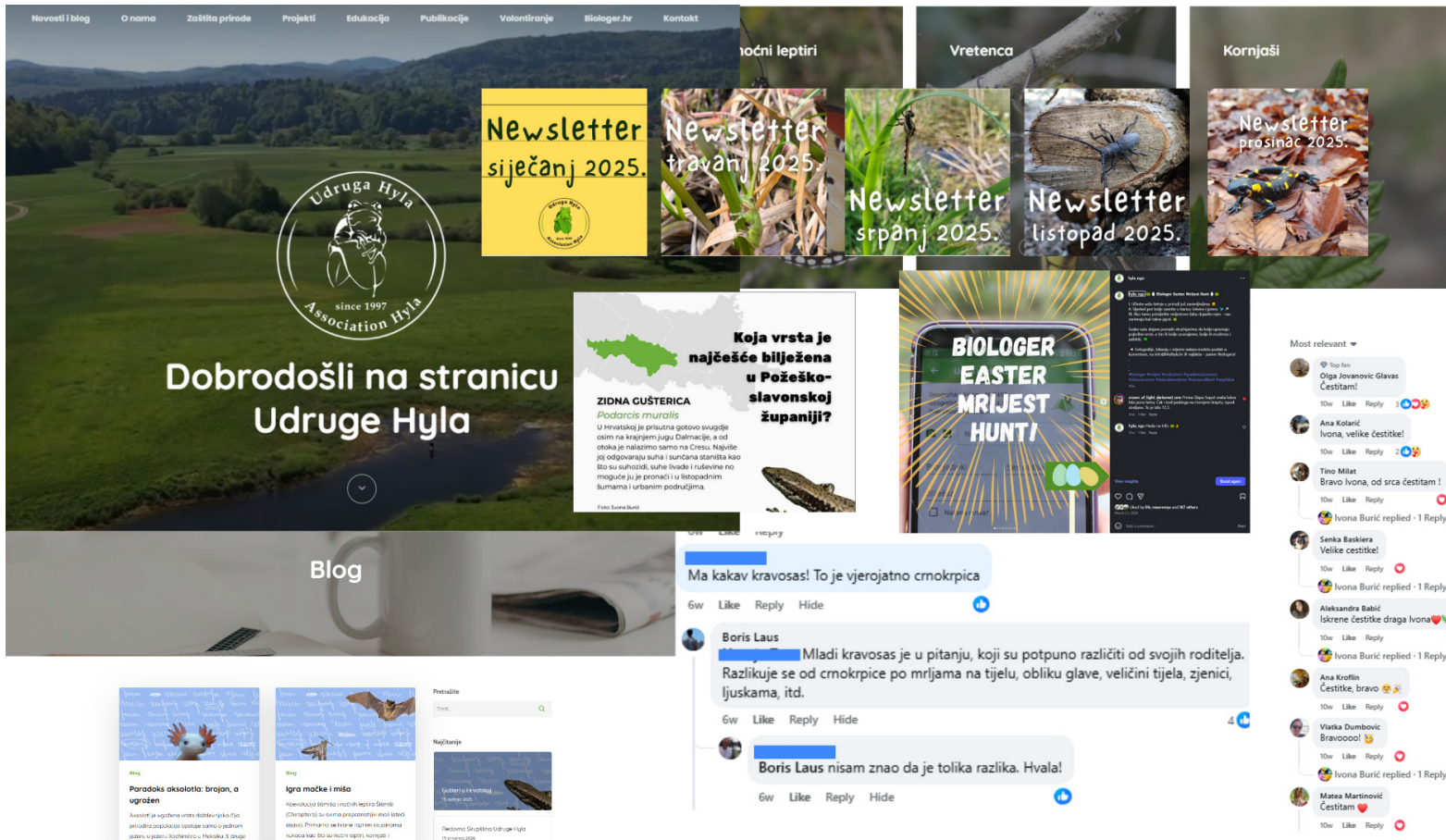
Redovito nadopunjujemo i ažuriramo **novosti na našoj web stranici**, gdje svi zainteresirani mogu pratiti aktualne projekte, pronaći važne operativne dokumente te čitati najnovije vijesti. Od administratora weba zatražili smo i prilagodbe koje će pojednostaviti snalaženje i optimizirati prikaz informacija.

O radu udruge **izvještavamo i putem društvenih mreža**, gdje se trudimo biti prisutni s relevantnim i edukativnim objavama. U 2025. godini objavili smo više od 170 postova na Facebooku, Instagramu i LinkedInu, koji su dosegli oko 330.000 korisnika, a naši su sadržaji zabilježili više od 5.000 interakcija – lajkova, komentara i dijeljenja. Među najzapaženijim objavama posebno se ističu **Easter Mrijest Hunt**, poziv građanima na dojava mrijestova žaba,

objava o sretnom pronalasku mladog kravosasa na zagrebačkoj Trešnjevci te pregled Biologer nalaza leptira u proljeće 2025. godine.

Veliku medijsku pozornost ove godine izazvao je **slučaj krvosasa** koji je, očito s mora, završio na zagrebačkoj Trešnjevci. Uključili smo se kroz objave na društvenim mrežama, komunikaciju s medijima i zabrinutim građanima te suradnju s ovlaštenim stručnjakom Mladenom Zadravcem iz Ministarstva, kako bismo životinju što prije pronašli i osigurali joj odgovarajuću skrb.

Za sve koji žele dobivati sažetke naših novosti, pripremamo **newsletter** koji izlazi svaka tri do četiri mjeseca. U 2025. godini objavljeno je pet izdanja.

LIFE for Mauremys i u 2025. ostaje naš **medijski najbolje popraćen projekt**, sa 44 nova članka na raznim portalima, od Indexa do lokalnih novosti, 64 članka o projektnim aktivnostima na web stranicama projekta i projektnih partnera, aktivnim društvenim mrežama te **animiranim dokumentarnim filmom „Mara – život za nove generacije“** koji se prikazuje na festivalima i dostupan je na Vimeo i YouTube-u. Animirani dokumentarni film „Mara – život za nove generacije“ nastao je kroz edukativno-kreativnu radionicu 21. Šipanske ljetne filmske škole, gdje su sudionici učili o biologiji i ekologiji ove balkanske kornjače te razvijali vlastite ideje i snimke koje su poslužile kao temelj za profesionalni film. Film je izrađen na hrvatskom jeziku s engleskim titlovima i premijerno prikazan 2025. godine u ljetnom kinu u luci Šipan tijekom otvorenja 22. Šipanske ljetne filmske škole, a prikazan je i na Dubrovnik Film Festivalu (DUFF).

Edukacija

Trudimo se uz sve ostale istraživačke i edukativne projektne aktivnosti ponuditi i **dodatne sadržaje našim članovima, volonterima i pratiteljima**, pri čemu se vodimo njihovim interesima.

S obzirom na to da su naši članovi i volonteri velikim dijelom studenti biologije, dva predavanja pripremili smo baš za njih. **Studentima udruge BIUS predstavili smo determinaciju hrvatskih vrsta gmazova**, izazove u određivanju, savjete, trikove i novosti u sistematici herpetofaune. Studenti koji kod nas odrađuju stručnu praksu mogli su pratiti **predavanje o prijavi i provedbi stručnih projekata**, uključujući izazove rada biologa u nevladinim organizacijama, postupak prijave projekata, što sve prijave moraju sadržavati, najčešće pogreške i načine kako ih izbjeći. Bilo nam je drago vidjeti veliki interes i zanimljiva pitanja na ovu temu.

O mogućnostima zapošljavanja nakon fakulteta razgovarali smo sa studentima na događanju **Meet the Biologists**. Tamo smo upoznali mnoge buduće kolege i razgovarali s njima o tome kako vide sebe na tržištu rada, pokušali im približiti što se od njih očekuje te kako mogu razvijati i usmjeravati svoje interese i vještine kako bi se u budućnosti pridružili profesionalnoj zaštiti prirode.

Potaknuti sve češćim upitima i opažanjima građana o aktivnosti ovih životinja tijekom zimskih mjeseci održali smo online predavanje o utjecaju klimatskih promjena na hibernaciju vodozemaca i gmazova pod nazivom **“Topla zima – hladan tuš”**. Kako bi našim članovima, volonterima i pratiteljima približili naš terenski rad organizirali smo i **javljanje uživo s LIFE for Mauremys terena** u Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

Posjetili smo osnovnu školu AG Matoš u Zagrebu kako bi i najmlađima približili naš često uzbudljiv posao i zanimljive vrste koje inače imaju priliku vidjeti samo u knjigama i na malim ekranima.

Na poziv Javne ustanove Priroda Grada Zagreba sudjelovali smo na **Danu zaštite prirode i Međunarodnom danu bioraznolikosti u Maksimiru** gdje smo održali radionicu determinacije vodozemaca za sve uzraste i podijelili promotivne i edukativne materijale nastale u sklopu naših projekata.

Predstavili smo rezultate našeg rada na **15. Hrvatskom biološkom kongresu**. Ana Štih Koren predstavila je poster "Slučaj vrste *Lindenia tetraphylla* na otoku Mljetu - razriješena zagonetka mjesta razmnožavanja", a Luka Petrokov poster "Mala površina, velika bioraznolikost: Herpetološka i entomološka istraživanja Kunagore i Vinagore". Boris Lauš predstavljao nas je izlaganjem "Kako uhvatiti neuhvatljive: Razvoj programa praćenja rijetkih vrsta kornjaša u Hrvatskoj" dok je Ivona Burić imala izlaganje na temu "Varijabilnost obrazaca aktivnosti među populacijama mosorske gušterice tijekom ljeta".

Na **završnoj konferenciji projekta Still Water Revival** u Sinju Ana Štih Koren prezentirala je iskustva i rezultate obnove lokvi i malih slatkovodnih staništa, uključujući monitoring vretenca kao bioindikatora uspješnosti tih aktivnosti.

Katarina Koller Šarić predstavila je rezultate istraživanja „Monitoring uz vodena staništa na POVS-u Mura i POVS-u gornji tok Drave“ na **završnoj svečanosti Javne ustanove Međimurska priroda**, održanoj u Centru za kulturu Rudar u Murskom Središću, gdje su volonteri i stručnjaci razmijenili iskustva i predstavili svoj rad u zaštiti prirode.

Boris Lauš i Luka Petrokov predstavili su rezultate terenskih istraživanja Udruge Hyla provedenih 2024. godine na područjima Ivančice, Strahinjčice, Kunagore i Vinagore. **Rezultati su predstavljeni na predavanju** održanom u Gradskoj knjižnici Krapina. Izloženi su nalazi vezani uz ciljne vrste očuvanja te početna istraživanja vodozemaca, gmazova, vretenaca i kornjaša, koja potvrđuju očuvanost staništa i visoku biološku raznolikost regije. Zbog velikog interesa javnosti, autori su gostovali i u emisiji **Zeleni element** na Hrvatskom radiju, gdje su temu približili još širem krugu slušatelja.

Educirali smo i kroz medije – Ivona Burić je za Dubrovački vjesnik pričala o korisnosti blavora i ugrozama koje mu prijete zbog panike jer ga se mijenja za zmiju. Veliki medijski odjek ranije spomenutog trešnjevačkog kravosasa iskoristili smo i za edukaciju građana o razlikama između naših zavičajnih vrsta, ali i o pravilnom ponašanju prilikom susreta sa zmijama.

Članstvo, volonterizam i stručne prakse

Velik broj volontera javlja nam se sa željom da stekne terensko iskustvo i uči uz naše istraživače, što nas iznimno veseli. Zbog prirode terenskog rada, koji se većinom odvija tijekom radnog tjedna i često zahtijeva višednevni angažman, nažalost ne uspijemo svima omogućiti sudjelovanje, no svaku prijavu doživljavamo kao iskaz velikog interesa i motivacije. Tijekom ove godine na terenima nam se pridružilo osam volontera i studenata na stručnoj praksi, koji su s nama proveli ukupno 294 sata, odnosno u prosjeku 4,6 terenska dana po osobi. Svojim zapažanjima, znatiželjom i spretnim radom na terenu pokazali su veliki entuzijazam, a posebno nas raduje povratna informacija da im je iskustvo bilo vrijedno i edukativno te da su imali priliku učiti izravno od iskusnih istraživača Udruge Hyla.

Zahvaljujemo svima koji su ove godine bili dio naših terena: **Niko Bujas, Karlo Ostojčić, Lorena Gračanin, Ana Marija Špičić, Ema Sokolić, Emil Čančar, Mika Moskaljov i Lara Vidušek**. Svake godine radimo na tome da povećamo prilike za terensko volontiranje, pa tako imamo velike planove i za 2026.

Pokretanjem bloga željeli smo i drugim zainteresiranim Hylinim volonterima omogućiti uključivanje u aktivnosti zaštite prirode na drugačiji, ali jednako vrijedan način, kroz stvaranje i prenošenje znanja. Uz podršku naših stručnjaka, volonteri razvijaju vještine prikupljanja, usvajanja i komunikacije znanja o herpetološkim, entomološkim i drugim temama vezanim uz očuvanje prirode, čime aktivno doprinose podizanju svijesti i edukaciji šire javnosti.

Do sada nam se pridružilo **šest autora, koji su napisali ukupno 13 članaka**, uloživši pritom oko 290 sati rada (u prosjeku šest radnih dana po volonteru). Novi članci su i dalje u pripremi, a web stranica Udruge time se kontinuirano obogaćuje novim edukativnim sadržajima i razvija u vrijedan digitalni repozitorij znanja. Prezentiranje stručnih tema na zanimljiv i pristupačan način važna je vještina, a posebno nas veseli što je naši volonteri upravo kroz ovaj oblik angažmana uspješno razvijaju.

Zahvaljujemo se: **Lina Bajić, Neva Svetec, Magdalena Novoselić, Klara Kalčić, Melina Tadić i Mario Žuti**.

Volonterke **Sarah Hrgovan** i **Karla Đinđić** su nam se pridružile na Danu riječne kornjače u Zoološkom vrtu gdje su svojim znanjem i komunikativnošću impresionirale i kolege iz Zoološkog vrta, kao i posjetitelje. Kreativne **Nika Meštrović** i **Valentina Cindrić** osmislile su edukativnu radionicu, nacrtale i samostalno pripremile sve potrebne materijale i odlično nas predstavile na ovogodišnjem Znanstvenom pikniku u Gornjoj Stubici.

Tijekom 2025. godine Udruzi se pridružilo **12 novih članova**, čime ukupno članstvo sada broji **67 članova**. Članstvo u Hyli podrazumijeva aktivno sudjelovanje u radu udruge koja diljem Hrvatske provodi istraživanja vrsta i njihovih staništa te se zalaže za poboljšanje stanja staništa i cjelokupno očuvanje bioraznolikosti. Članovi mogu utjecati na rad Udruge putem glasanja o operativnim dokumentima i pokretanja vlastitih inicijativa, a također imaju izravan pristup našim stručnjacima, brži uvid u informacije i našu pomno kuriranu knjižnicu na raspolaganju.

Biologer

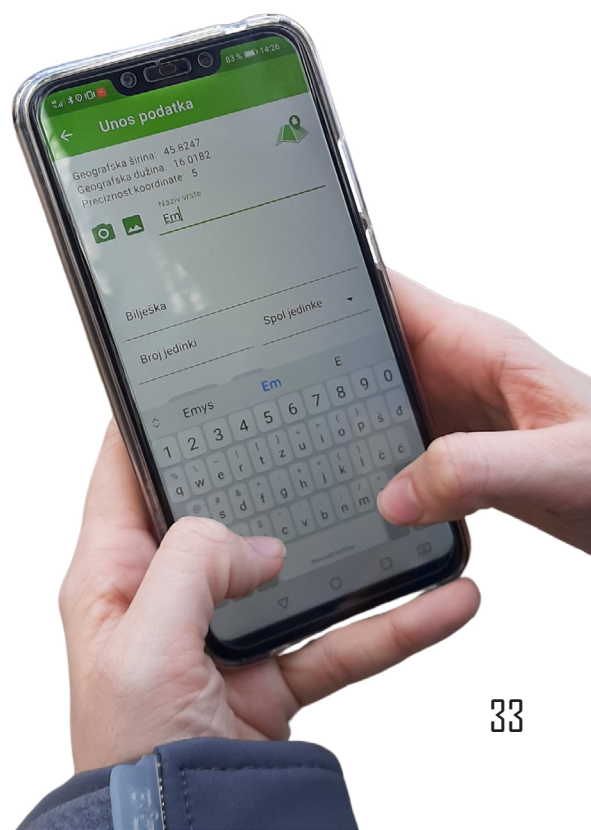
Biologer je **nezamjenjiv alat u svim našim istraživanjima**, ali i javno dostupna platforma putem koje s drugim stručnjacima i širom javnošću dijelimo svoje nalaze i relevantne podatke o vrstama. Predstavlja vrijedan **rezpozitorij znanja o rasprostranjenosti vrsta u Hrvatskoj** te omogućuje aktivno uključivanje građana u prikupljanje podataka. Na taj način Biologer značajno doprinosi postignućima sva tri naša strateška programa: stručno-znanstvenom radu, zaštiti i očuvanju vrsta i staništa te promociji i uključivanju javnosti.

Krajem 2024. odobren nam je projekt **“Biologer – platforma građanske znanosti”** na natječaju Grada Zagreba – Program potpore male vrijednosti za sufinanciranje projekata korištenja otvorenih podataka u 2024. i 2025., čime smo osigurali financijska sredstva za unaprjeđenje platforme kroz proširenje taksonomskih skupina, poboljšanje pristupa podacima, razvoj R paketa za znanstvenu analizu i vizualizaciju podataka te povećanu promociju same platforme s ciljem bolje vidljivosti i većeg broja korisnika. Također, po završetku, naš projekt bio je proglašen najboljim projektom u toj godini.

U prvoj polovici 2025. proveli smo **edukativno-promotivnu kampanju** s ciljem jačanja Biologera kao alata građanske znanosti, u sklopu koje smo organizirali Biologer Easter Mrijest Hunt, tijekom kojeg smo prikupljali dojave o mrijestovima naših pratitelja u proljeće 2025.

Kroz 2025. godinu **broj korisnika platforme Biologer.hr povećao se s 571 na 760**, a broj nalaza s 198.383 na 227.494, što je značajno proširilo mrežu zainteresiranih stručnjaka i entuzijasta spremnih zajedno s nama poboljšati saznanja o rasprostranjenosti vrsta u Hrvatskoj. Na ovaj način sve veći broj kvalitetnih podataka postaje dostupan cijeloj zajednici i doprinosi boljoj zaštiti vrsta i njihovih staništa.

Ovog ljeta, od 16. do 23. srpnja 2025., sudjelovali smo i na **5. Biologer kampu u Srbiji**. Urednički tim Biologer platforme ove je godine organizirao kamp u Specijalnom rezervatu prirode „Uvac“. Fokus istraživanja bio je na prikupljanju podataka o bioraznolikosti kanjona Uvca, poznatog po meandrima i staništima bjeloglavog supa, kao i šireg područja Pešterske visoravni te okolnih planinskih dijelova. **Rezultati terenskog rada su izvrsni**. Uz bogat popis vrsta zabilježenih putem aplikacije Biologer, otkrivene su i nove vrste za ovo područje, posebice unutar entomofaune. Osim stručnog doprinosa, kamp je još jednom potvrdio **važnost regionalnog povezivanja i razmjene znanja među biologima i ljubiteljima prirode na Balkanu**.

Prijava novih projekata

Kako bismo osigurali dugoročnu provedbu i daljnji razvoj sva tri naša strateška programa, tijekom 2025. godine intenzivno smo radili na pripremi i prijavi većih projekata usmjerenih na istraživanje, obnovu staništa, edukaciju i uključivanje javnosti prijavom šest većih projektnih prijedloga.

03 PREGLED PROJEKATA I AKTIVNOSTI U 2025.

Pregled svih projekata

Naziv projekta	Trajanje projekta	Naručitelj / Financijer	Strateški program kojem doprinosi*
Istraživanje i monitoring barske kornjače	lipanj 2024 - prosinac 2025	Javna Ustanova "Nacionalni Park Mljet"	P1
Istraživanje stupnja očuvanosti i prećenje stanja za <i>Bombina</i> spp, <i>Triturus</i> spp, <i>Emys orbicularis</i> , <i>Graphoderus bilineatus</i>	srpanj 2024 - rujan 2025	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Sisačko-moslavačke županije	P1
Izrada studije kopnenih beskralješnjaka u ZK Savica uz izradu programa praćenja	srpanj 2024 - srpanj 2025	JU za upravljanje prirodnim vrijednostima Priroda Grada Zagreba	P1
Utvrđivanje nultog stanja odabranih taksonomskih/ekoloških skupina i izrada prijedloga protokola monitoringa za odabrane plohe suhih brdskih travnjaka za PEM Vejalnica i Krč, ZK Goranec. Grupa 2: Istraživanje oprašivača na području ZK Goranec i PEM Vejalnica i Krč	srpanj 2024 - lipanj 2026	JU za upravljanje prirodnim vrijednostima Priroda Grada Zagreba	P1
Usluga Tehničke pomoći istraživanja bioraznolikosti vodenih staništa na otoku Krku i Sloveniji unutar analiziranih ekosustava u provedbi projekta- "FORESIST (SIHR00099)), Interreg SI-HR 2021.-2027."	listopad 2024- lipanj 2025	KD Dubašnica d.o.o.	P1 P2
Znanstvena istraživanja za podizanje dijelova Parka prirode Papuk na višu razinu zaštite i recenzija sadržaja multimedije	listopad 2024 - lipanj 2025	JU Park prirode Papuk	P1 P3
Ugovor o pružanju usluga inventarizacije livadnih kornjaša SPA Maksimir	studen 2024 - studeni 2025	JU za upravljanje prirodnim vrijednostima Priroda Grada Zagreba	P1

*Strateški programi Udruge Hyla: (P1) Stručno znanstvena istraživanja, (P2) Zaštita i očuvanje vrsta i staništa, (P3) Promocija i uključivanje javnosti

Naziv projekta	Trajanje projekta	Naručitelj / Financijer	Strateški program kojem doprinosi*
Ugovor o pružanju usluge Procjena učinkovitosti režima odgođene košnje na populaciju oprašivača SPA Maksimir	prosinac 2024- prosinac 2025	JU za upravljanje prirodnim vrijednostima Priroda Grada Zagreba	P1 P2
Usluga izrade Strategije i akcijskog plana prilagodbe bioraznolikosti na utjecaj klimatskih promjena u delti Neretve u sklopu projekta BEPREPARED; Grupa 1: Usluga istraživanja utjecaja klimatskih promjena na kukce u delti Neretve	veljača 2025- rujan 2025	JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije	P1 P2
Praćenje ciljnih vrsta- kopnena i barska kornjača i crvenkrpica	ožujak 2025- rujan 2025	JU NP Krka	P1
Praćenje stanja alpinske strizibube (<i>Rosalia alpina</i>), velike četveropjege cvilidrete (<i>Morimus funereus</i>) i gorskog potočara (<i>Coldulegaster heros</i>) u područjima ekološke mreže HR2000371 - vršni dio Ivančice i HR2001115 Strahinjčica te kiseliničnog vatrenog plavca (<i>Lycaena dispar</i>) na području ekološke mreže HR2001348- Dolina Sutle kod Razvora	ožujak 2025 - prosinac 2025	JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Krapinsko-zagorske županije Zagorje Zeleno	P1
Istraživanje rogatog regoča i grimizne plosnatice u Vukovarsko-srijemskoj županiji	ožujak 2025- prosinac 2025	JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Vukovarsko-srijemske županije	P1
Istraživanja i praćenja stanja očuvanosti vretenca istočne vodendjevojčice	ožujak 2025- ožujak 2026	Javna Ustanova Priroda Varaždinske županije	P1
Terensko istraživanje barske kornjače, crvenog i žutog mukača te velikih vodenjaka roda <i>Triturus</i> prema nacionalnom programu praćenja unutar granica Značajnog krajobraza Turopoljski lug i Natura 2000 područja HR2000415 Odransko polje.	ožujak 2025- prosinac 2025	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim dijelovima prirode na području zagrebačke županije „Zeleni prsten“	P1 P2
Terensko istraživanje vretenaca s naglaskom na ciljnu vrstu veliki tresetar (<i>Leucorhina pectoralis</i>) prema nacionalnom programu praćenja unutar granica Natura 2000 područja HR2001327 Ribnjak Dubrava i HR2000444 Varoški Lug.	ožujak 2025- prosinac 2025	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim dijelovima prirode na području zagrebačke županije „Zeleni prsten“	P1
*Strateški programi Udruge Hyla: (P1) Stručno znanstvena istraživanja, (P2) Zaštita i očuvanje vrsta i staništa, (P3) Promocija i uključivanje javnosti			

Naziv projekta	Trajanje projekta	Naručitelj / Financijer	Strateški program kojem doprinosi*
Terensko istraživanje barske kornjače, crvenog mukača i velikih vodenjaka roda <i>Triturus</i> prema nacionalnom programu praćenja unutar granica Natura 2000 područja HR2000465 Žutica.	ožujak 2025- prosinac 2025	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim dijelovima prirode na području zagrebačke županije „Zeleni prsten“	P1
Usluga istraživanja crvenog mukača, dunavskog vodenjaka, velikog dunavskog vodenjaka i barske kornjače na području Međimurske županije	ožujak 2025- prosinac 2025	JU za zaštitu prirode Međimurska priroda	P1 P2 P3
Istraživanja ciljnih vrsta leptira u Ličko-senjskoj županiji	travanj 2025- listopad 2025	JU za zaštitu i očuvanje prirode LSŽ	P1
Ugovor o provedbi istraživanja i monitoringa velikog vodenjaka (<i>Triturus carnifex</i>) na području ekološke mreže HR2000601 Park prirode Učka	travanj 2025- listopad 2025	JU Park Prirode Učka	P1
Provedba praćenja stanja očuvanosti za jelenka (<i>Lucanus cervus</i>) i veliku hrastovu strizibubu (<i>Cerambyx cerdo</i>)	lipanj 2025- prosinac 2025	Javna ustanova “Park prirode Biokovo”	P1
Istraživanje i inventarizacija vretenaca na području Parka prirode Biokovo i izrada pripadajuće zbirke	lipanj 2025- prosinac 2025	Javna ustanova “Park prirode Biokovo”	P1 P3
Čišćenje korita rijeke Dretulja	rujan 2025- lipanj 2026	Jadranski Naftovod d.d.	P2 P3
Izrada studije o utvrđivanju populacije roda <i>Trachemys</i> u obodnim kanalima rijeke Mirne	rujan 2025- lipanj 2026	Javna ustanova Natura Histrica	P2
Uklanjanje vrste <i>Trachemys scripta</i> u Bjelovarsko – bilogorskoj županiji	2023- 2025	Javna ustanova Priroda BBŽ	P2
Projekt „Spas za barske stop za invazivne kornjače”	veljača 2022- lipanj 2026	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim dijelovima prirode na području zagrebačke županije „Zeleni prsten“	P2
Kontrola populacija prioritarnih invazivnih stranih vrsta “KoRaK za prirodu”	listopad 2023- rujan 2027	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Osječko-baranjske županije	P2
*Strateški programi Udruge Hyla: (P1) Stručno znanstvena istraživanja, (P2) Zaštita i očuvanje vrsta i staništa, (P3) Promocija i uključivanje javnosti			

Naziv projekta	Trajanje projekta	Naručitelj / Financijer	Strateški program kojem doprinosi*
Kontrola, monitoring i očuvanje bioraznolikosti u Požeško-slavonskoj županiji	2023- 2026	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije	P2
Očuvanje bioraznolikosti aktivnim sprječavanjem širenja invazivnih stranih vrsta	2023- 2026	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Sisačko-moslavačke županije	P2
Čišćenje speleoloških objekata	studeni 2025- veljača 2026	JU Park prirode Žumberak-Samoborsko gorje	P2
Izrada elaborata obnove i stručnog nadzora za obnovu lokve na području Grada Vodnjana	ljetno 2025.	Grad Vodnjan	P2
Biologer – platforma građanske znanosti	prosinac 2024- lipanj 2025	Grad Zagreb	P3
LIFE for Mauremys	listopad 2022- rujan 2026 (produžetak do prosinca 2026)	European Climate, infrastructure and environment executive agency (CINEA)	P2 P3
Ugovor o financiranju institucionalne podrške	siječnj 2025- prosinac 2025	Nacionalna Zaklada	P2 P3
*Strateški programi Udruge Hyla: (P1) Stručno znanstvena istraživanja, (P2) Zaštita i očuvanje vrsta i staništa, (P3) Promocija i uključivanje javnosti			

Pregled ostalih aktivnosti

Edukacije, radionice i konferencije na kojima su sudjelovali naši zaposlenici	
Naziv	Organizator
Konferencija "Snaga neformalnog obrazovanja za okolišne teme"	Udruga Argonauta
Mjerenje utjecaja volontiranja	Dkolektiv – organizacije za društveni razvoj, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva
Inovativni modeli prikupljanja sredstava za djelovanje OCD-a	Udruga „MI“ – Split, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva
Networking meeting on LIFE and Innovative Funding Instruments for Nature	CINEA
Key challenges to upscaling restoration in the EU – learning from LIFE experience	CINEA
Sounding Board on Key Outcomes from the LIFE Midterm Evaluation Study.	CINEA
Inventura kod neprofitnih organizacija	Centar za civilne inicijative, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva
Radionica EPIC-Bee	Udruga Čmrljica / Slobees
IUCN World Congress	IUCN
20 godina JU Zagorje zeleno	JU Zagorje zeleno
Predstavljanje Izvješća o stanju okoliša u Europi 2025	Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, Zavod za zaštitu okoliša i prirode
Konferencija "Zajedničkim naporima prema boljoj zaštiti prava na čist, zdrav i održiv okoliš"	Projekt SURE – Pristupi za korištenje prava i ostvarivanje jednakosti
Radionica determinacije oprašivača – bumbara	Projekt BEE(A)Ware

Edukacija i promocija za studente i širu javnost koju su proveli naši zaposlenici	
Naziv	Održala/o
Predavanje za studente BIUS-a: "Gmazovi: Tips and tricks za determinaciju"	Daria Kranželić
Predavanje za studente na stručnoj praksi: "Stručni projekti: Prijava i provedba te rad u biologiji"	Katarina Koller Šarić Daria Kranželić
Online panel "Topla zima-hladan tuš"	Boris Lauš Tomislav Gojak Anja Neduk
Meet The Biologists u organizaciji Udruge studenata biologije BIUS	Anja Neduk
Predavanje u Gradskom muzeju Krapina: "Zagorski bregi- prirodna riznica bioraznolikosti" u organizaciji JU Zagorje Priroda	Boris Lauš Luka Petrokov
Gostovanje u radijskoj emisiji Zeleni element na Hrvatskom radiju	Boris Lauš Luka Petrokov
Međunarodni dan bioraznolikost i Dan zaštite prirode u Maksimiru u organizaciji JU Priroda Grada Zagreba	Anja Neduk Nikica Pavličić Tomislav Gojak
Predavanje u OŠ Antuna Mihanovića Klanjec	Boris Lauš Luka Petrokov
Tjedan riječne kornjače- edukacija o vrsti u organizaciji Zoološkog vrta Grada Zagreba	Anja Neduk Nikica Pavličić
Znanstveni piknik – upoznavanje naših vretenaca, leptira i kornjaša kroz kreativnu radionicu	Anja Neduk Nikica Pavličić Volonterke Valentina Cindrić i Nika Meštović
Predavanje u OŠ AG Matoš: Što rade herpetolozi?	Katarina Koller Šarić Tomislav Gojak
Predstavljanje rezultata istraživanja na završnoj godišnjoj svečanosti JU Međimurska priroda	Katarina Koller Šarić
Aktivnost za volontere: Pisanje popularno znanstvenih članaka za Hylin blog	Anja Neduk
Provođenje kolegija Stručna praksa Karijernog centra PMF-a	Tomislav Gojak

Aktivnosti u sklopu projekta LIFE for Mauremys

Naziv	Održala/o
Predavanje za štíćenike Doma za starije i nemoćne u Konavlima: Lokva života	Anja Neduk
Dan riječne kornjače u Zoološkom vrtu Grada Zagreba	Anja Neduk volonterke Sarah Hrgovan i Karla Đinđić
Dani slatkih voda Mediterana: edukativna šetnja do lokve u Pridvorju	Anja Neduk
Tjedan riječne kornjače: kutak za upoznavanje vrste kroz edukativne igre	Anja Neduk Nikica Pavličić
Online panel "Javljanje uživo s LIFE for Mauremys terena"	Katarina Koller Šarić Anja Neduk

Predstavljanje na stručnim skupovima	
Naziv	Održala/o
Predavanje u sklopu završne konferencije projekta Still Water Revival: Povratak vretenaca u novoobnovljena staništa	Ana Štih Koren
Poster na HBK 2025: Slučaj vrste <i>Lindenia tetraphylla</i> na otoku Mljetu - razriješena zagonetka mjesta razmnožavanja	Ana Štih Koren
Poster na HBK 2025: Mala površina, velika bioraznolikost: Herpetološka i entomološka istraživanja Kunagore i Vinagore	Luka Petrokov
Izlaganje na HBK 2025: Kako uhvatiti neuhvatljive: Razvoj programa praćenja rijetkih vrsta kornjaša u Hrvatskoj	Boris Lauš
Izlaganje na HBK 2025: Varijabilnost obrazaca aktivnosti među populacijama mosorske gušterice tijekom ljeta	Ivona Burić

Znanstveni radovi

1. Grbac, I., Podnar, M., Lauš, B. i Schmidt, B. (2025). Carniolan lizard *Zootoca carniolica* (Reptilia: Squamata: Lacertidae) in Croatia: implication on species conservation. *Natura Croatica*, 34 (2), 0-0. <https://hrcak.srce.hr/file/485856>

Ovaj rad donosi molekularne i morfološke analize koje otkrivaju da je u Hrvatskoj prisutna *Zootoca carniolica*, a ne dosad smatrana *Z. vivipara*, što ima važne implikacije za zaštitu i upravljanje našim vrstama. S obzirom da se radi o novoj vrsti za hrvatsku faunu, predložen je i njen naziv na hrvatskom: alpska gušterica.

2. Burić I, Lauš B, Merdan S, Kranželić D, Gvozdrenović Nikolić S, Iković V, Ćurić A, Lisičić D (2025). New distribution data of the Mosor rock lizard (*Dinarolacerta mosorensis*): a review of its range and conservation status. *Herpetozoa* 38: 173-186. <https://doi.org/10.3897/herpetozoa.38.e153017>

Kao i već istaknuti doktorat naše Ivone Burić i ovaj rad je kulminacija višegodišnjih istraživanja kojima su prikupljena vrijedna saznanja o biologiji i ekologiji vrste, koja već doprinose njezinoj zaštiti, a i ubuduće će igrati ključnu ulogu u očuvanju populacija mosorske gušterice i njihovih staništa.

3. Vilenica, M.; Schmidt, B.; Koren, T. The EU's Habitats Directive Dragonfly *Cordulegaster heros* Theischinger, 1979 in Croatia— Distribution and Habitat Requirements. *Insects* 2025, 16, 1284. <https://doi.org/10.3390/insects16121284>

Za zaštitu vrste važno je poznavati njezinu rasprostranjenost, zahtjeve staništa i prijetnje pa je cilj ovog istraživanja bio utvrditi geografsko i visinsko rasprostranjenje, stanišne uvjete (širina potoka, sadržaj sitnog supstrata, zasjenjenost) te ulogu zaštićenih područja u očuvanju vrste i prijetnje njezinim staništima u Hrvatskoj. Većina podataka prikupljena je tijekom provedbe Megamonitoring projekta za skupinu vretenaca, pod vodstvom stručnjaka udruge Hyla.

4. Šikić, D., Turković, L., Malev, O. et al. *J Comp Physiol A* 211, 527–540 (2025). <https://doi.org/10.1007/s00359-025-01753-6>

S kolegama s Prirodoslovno-matematičkog i Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta te Instituta Ruđer Bošković, Tomislav Gojak surađivao je na radu koji doprinosi razumijevanju neurokemije guštera, odnosno utjecaja tvari koje u mozgu prenose signale na ponašanje guštera, kao i na razlike u ponašanju između vrsta *Podarcis siculus* i *Podarcis melisellensis* te između mužjaka i ženki.

5. Glogoški, M., Gojak, T., Lisičić, D. et al. Sex-specific behavioral flexibility in rapid adaptation to a new environment. *Front Zool* 22, 32 (2025). <https://doi.org/10.1186/s12983-025-00586-y>

U ovom radu istražuje se kako se ponašanje jedinki *Podarcis siculus* mijenja pri naseljavanju u novo stanište. Pokazana je važnost fleksibilnosti ponašanja pojedinih jedinki te jasne razlike u strategijama prilagodbe novom staništu između spolova.

06 FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

U 2025. godini proveli smo **obavezni vanjski revizorski uvid** u financijsko izvješće za 2024. godinu zbog povećanih prihoda. Revizijom nisu utvrđene nikakve nepravilnosti, a [sažeti izvještaj](#) objavljen je na službenim stranicama Udruge Hyla u lipnju 2025. godine.

Tijekom 2025. godine, Hyla nastavila je sa **stabilnim i transparentnim** financijskim poslovanjem, osiguravajući sredstva za nesmetanu provedbu planiranih projekata, terenskih istraživanja i stručnih aktivnosti. Godišnji financijski izvještaj (GFI) za 2025. godinu dostavili smo u Financijsku agenciju (FINA-u) u veljači 2026. godine.

Ukupni ostvareni prihodi: 332.442,34 €

Ukupni ostvareni rashodi: 362.783,77 €

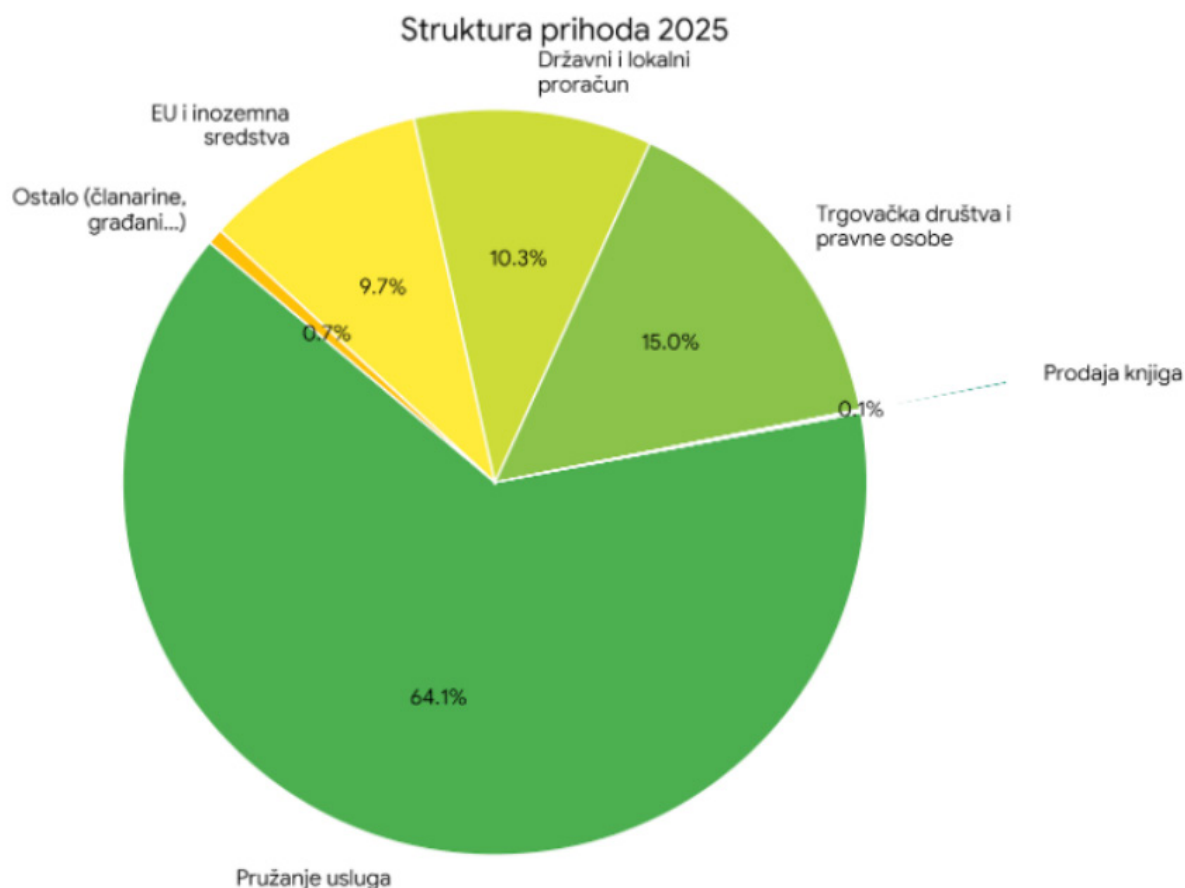
Tijekom 2025. godine ostvarili smo **manjak prihoda** u iznosu od 30.341,43 €, no važno je naglasiti da on ni na koji način **nije utjecao na tekuće poslovanje** Udruge. Naime, zahvaljujući dugoročno odgovornom financijskom planiranju, u 2025. godinu ušli smo sa znatnim viškom prihoda raspoloživim za buduća razdoblja u iznosu od 588.161,14 € (preneseno iz 2024. godine), iz kojeg se navedeni manjak u potpunosti pokriva.

Struktura prihoda

Kao što je vidljivo iz priloženog grafikona, najveći udio naših prihoda u 2025. godini odnosi se na vlastitu djelatnost, odnosno **pružanje stručnih usluga** (preko 64%). Ovo je pokazatelj visoke razine naše stručnosti te povjerenja koje nam kroz suradnju ukazuju brojni partneri. Pritom se najviše ističu županijske javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode te nacionalni parkovi i parkovi prirode.

Ostali značajni izvori financiranja obuhvaćaju EU i međunarodna sredstva poput programa LIFE, kao i potpore pravnih osoba i zaklada. U ovoj kategoriji važno je istaknuti podršku Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva (NZZRCD), te suradnju s trgovačkim društvima i ostalim pravnim osobama na zajedničkim projektima i aktivnostima. U manjoj, ali nama iznimno bitnoj mjeri, rad Udruge podržan je **kroz članarine te izravne donacije građana**.

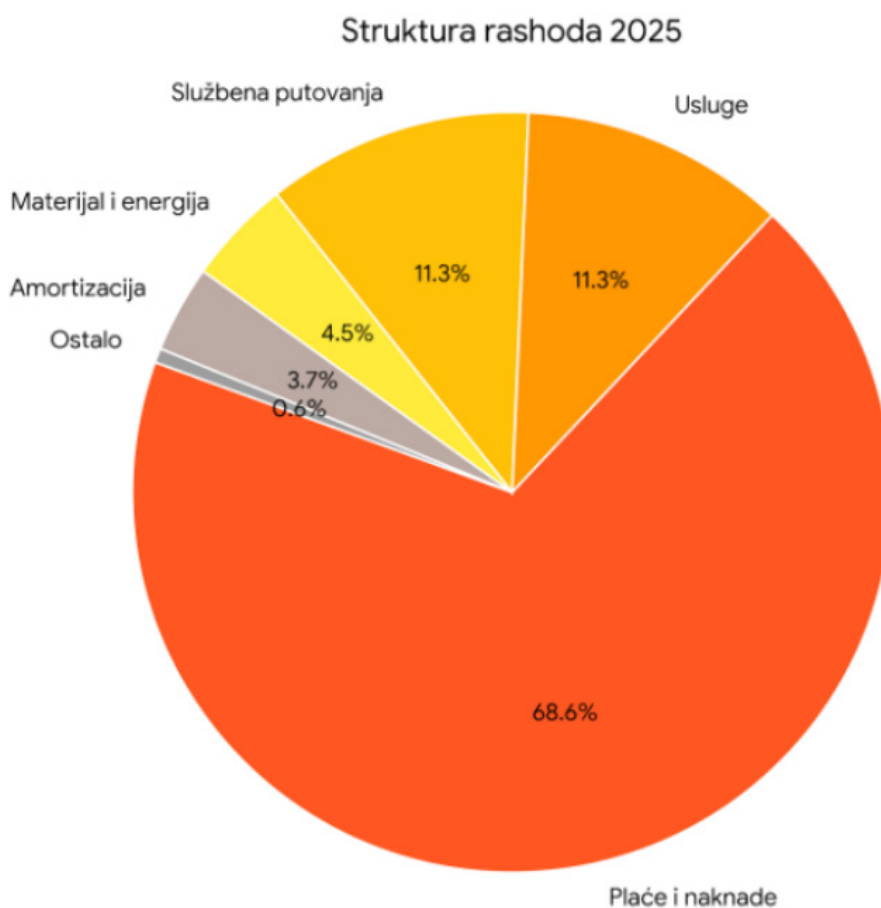
Struktura rashoda

Naša primarna snaga su ljudi i naš rad na terenu, što se jasno reflektira i u strukturi naših troškova. Kao što je vidljivo iz priloženog grafikona, najveći dio sredstava usmjeren je u **razvoj i održavanje naših temeljnih stručnih i terenskih kapaciteta te projekata**.

Za plaće i naknade izdvajamo 68,6 % sredstava. Ova stavka obuhvaća redovne plaće zaposlenika, poreze i doprinose, ali i ostala materijalna prava poput nagrada za rezultate rada te naknada za prehranu i rad od kuće. S obzirom na to da su terenski rad i prikupljanje podataka okosnica našeg djelovanja u zaštiti prirode, **značajan dio rashoda vezan je za službena putovanja.** Ova sredstva pokrivaju troškove smještaja, dnevnica, cestarina i prijevoza na brojne lokacije istraživanja diljem Hrvatske.

Kategorija usluga obuhvaća angažman vanjskih suradnika i tekuće operativne troškove. Uz to, tu su i redovni troškovi zakupa prostora, redovnog računovodstva te zakonski obaveznu godišnju financijsku reviziju poslovanja.

Materijal i energija uključuju potrošne materijale i sirovine potrebne za svakodnevnu provedbu radionica, materijale za održavanje opreme, troškove goriva za naša terenska vozila te osnovne režijske troškove (električna energija, plin, telefon). **Amortizacija** predstavlja godišnji knjigovodstveni otpis vrijednosti naše opreme i vozila koja koristimo na terenu. U kategoriji "ostalo" nalaze se sitniji troškovi poslovanja poput naknada platnog prometa, kotizacija, obaveznih osiguranja i manjih tekućih donacija.

S obzirom na **višak prihoda** u iznosu od 557.819,71 € koji prenosimo u 2026. godinu te **kontinuiran priljev sredstava kroz već ugovorene projekte** u vrijednosti od približno 85.000,00 €, Udruga Hyla zadržava visoku financijsku stabilnost i u narednom razdoblju. Dodatnu sigurnost i temelj za buduće razdoblje osigurava i novoodobreni **projekt RESILIO iz programa Interreg Slovenija - Hrvatska**. Projekt će se provoditi narednih 30 mjeseci, a proračunski udio Udruge Hyla iznosi 296.147,72 €. Ovakva financijska stabilnost omogućava nam dugoročno planiranje i neometan nastavak rada u zaštiti prirode.

07 FINANCIJERI, SUFINANCIJERI I DONATORI U 2025.

08 SURADNJE I PARTNERSTVA

Udruga studenata biologije
BIUS

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije

Croatian Natural History Museum

Hrvatski prirodoslovni muzej

FBF SVEUČILIŠTE U ZAGREBU FARMACEUTSKO-BIOKEMIJSKI FAKULTET

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
Biološki odsjek

FERTŐ-HANSÁG
NEMZETI PARK

Interreg

Sofinancira
EVROPSKA UNIJA
Sofinancira
EVROPSKA UNIJA

Slovenija – Hrvatska

FoRESisT

*Institut
Ruđer
Bošković*

HRVATSKE VODE

BRÓZ
ochranárske združenie

URED I SJEDIŠTE UDRUGE
Lipovac I br. 7
10000 Zagreb

KONTAKT
info@hhdhyla.hr
www.hhdhyla.hr

Udruga Hyla je korisnik institucionalne podrške Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva za stabilizaciju i/ili razvoj udruge.

NA POČETAK